

« Ben » kimdir?

« Ben » kimdir?

Tavsiye kitap ve makale

<http://www.derindusunce.org/>

Derin İnsan

"Düşümde bir kelebektim. Artık bilmiyorum ne olduğumu. Kelebek düşü görmüş olan bir insan mıyım yoksa insan olduğumu düşleyen bir kelebek mi?" (Zhuangzi, M.Ö. 4.yy)

"Ben" kimdir? İnsan nedir? Hakikat'in ne tarafındayız? Hiç bir şüpheyi yer bırakmayacak bir şekilde nasıl bilebiliriz bunu? Zekâ, mantık ve bilim... Bunlar Hakikat ile aramıza bir duvar örmüş olabilir mi? Freud, Camus, Heidegger, Kierkegaard, Pascal, Bergson, Kant, Nietzsche, Sartre ve Russel'in yanında Mesnevî'den, Mişkât-ül Envar'dan, Makasıt-ül Felasife'den, Füsus'tan ilham alındı. Hiç bir öğretiler sırt çevrilmedi. Aşık Veysel, Alfred Hitchcock, Maupassant, Hesse, Shyamalan, Arendth, Hume, Dastour, Cyrulnik, Sibony, Zarifian ve daha niceleri parmak izlerini bıraktılar kitabımıza. [Buradan indirebilirsiniz.](#)

Gurbetçi Freud ve "Das Unheimliche"

Modern insanın kalabalıkta duyduğu yalnızlığı sorgulamak için iyi bir fırsat... Sigmund Freud gurbette olma duygusunu, yabancılaşma, terk edilmişlik hissini anlatan "Das Unheimliche" adlı denemesini 1919'da yayınlamış. İsminden itibaren tefekküre vesile olabilecek bir çalışma. Zira "Unheimliche" alışılmışın dışında, endişe verici bir yabancılaşma hissini anlatıyor.

Bu hal sadece İnsan'a mahsus: Kaynağında tehdit algısı olmayan, hayvanların bilmediği bir his. Belki huşu / haşyet ile akrabalığı olan bir varoluş endişesi? Gurbete benzer bir yabancılaşma hissi, sanki davet edilmediğim bir evdeyim, kaçak bir yolcuyum bu dünyada. **Freud'un İd (Alt bilinç), Benlik (Ego), Üst Benlik (Süperego) kavramları iç dünyamızdaki çatışmalara ışık tutabilir mi?** Dünyada yaşarken İnsanın kendisini asla "evinde" hissetmeyişi acaba modern bir hastalık mıdır? Teknolojinin gelişmesiyle baş gösteren bir gerginlik midir? Yoksa bu korku ve tatminsizlik hali insanın doğasına özgü vasıfların habercisi, buz dağının görünen ucu mudur? Hem Sigmund Freud'u tanıyanların hem de yeni keşfedecek olanların keyifle okuyacağını ümit ediyoruz. [Buradan indirebilirsiniz.](#)

Tavsiye kitap ve makale

- [Kırık parçalar / Marilyn Monroe](#)
- [Ölüm'ün Evi / Dominique Lecompte](#)
- Derin Düşünce sitesinde [Ben kimdir?](#) kategorisi

Sen insansın, homo-economicus değilsin!

Avusturyalı romancı **Robert Musil**'in başyapıtı *Niteliksiz Adam*, **James Joyce**'un *Ulysses* ve **Marcel Proust**'un *Geçmiş Zaman Peşinde* adlı eserleriyle birlikte 20ci asır Batı edebiyatının temel taşlarından biri. Bu devasa romanın bitmemiş olması ise son derecede manidar. Zira romanın konusunu teşkil eden meseleler bugün de güncelliğini koruyor. Biz "modernler" teknolojiyle şekillenen modern dünyada giderek kayboluyoruz. İnsan'a has nitelikleri makinelere, bürokrasiye ve piyasaya aktardıkça geriye niteliksiz bir Ben'lik kalıyor. İstatistiksel bir yaratık derekesine düşen İnsan artık sadece kendine verilen rolleri oynayabildiği kadar saygı görüyor: Vatandaş, müşteri, işçi, asker...

Makinelerin dişli çarkları arasında kaybettiğimiz **İnsan**'ı Niteliksiz Adam'ın sayfalarında arıyoruz; dünya edebiyatının en önemli eserlerinden birinde. Çünkü bilimsel ya da ekonomik düşünce kalıplarına sığmayan, müteâl / aşkın bir **İnsan** tasavvuruna ihtiyacımız var. Homo-economicus ya da homo-scientificus değil. Aradığımız, sorumluluk şuuruyla yaşayan hür **İnsan**. [Buradan indirebilirsiniz.](#)

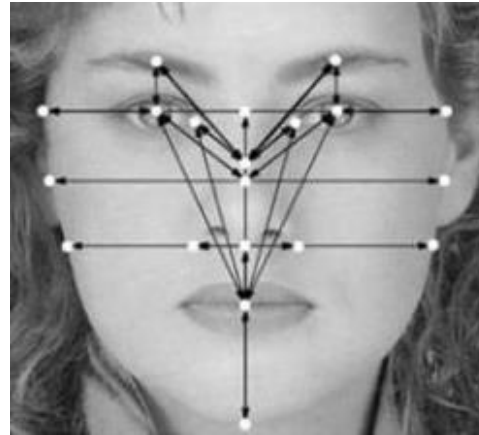
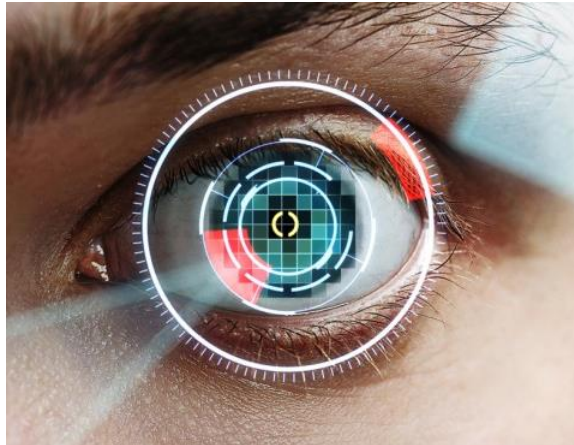

Kimliğiniz lütfen!

- Hüviyet zaman içinde AYNI kalan bir şeydir. (ing. identity, identical, ...) “Sen ne kadar değıştin” derken bile o kişinin hüviyetinin AYNI kaldığını peşinen kabul ederiz.
- İnsanın kendi nezdinde ve toplum nezdinde hüviyetleri vardır ve bu hüviyetler çeşitli şekillerde **HIFZ** edilirler; korunurlar. (fr. Garder en mémoire, ing. keep in mind...)
- Biyolojik: Kadın, sarı saçlı, 1.70 boyunda, ailesinde kalp ve şeker hastalığı var.
- Tarihsel ve kültürel: Balkan göçmeni, şehid torunu, ...
- Cemiyetteki faaliyeti: Doktor, Kadıköylü, ...
- Hüviyeti teşkil eden arazların çoğu değışebilir: Tuttuğu takım, mesleği, evli/bekâr yahut zengin/fakir oluşu...
- Parmak izi, göz bebeği veya genetik özellikler ise kişinin değil etinin hüviyetidir. Meselâ bir kazada birkaç kişinin eli kopmuş olsa genlerden yahut parmak izinden eller doğru kişilere verilebilir. Ama parmak izi Ben'im değil elimin hüviyetidir.

Biometrik kimlik: Parçalarım ve ben

Cümlene “Ben” diye başlarken kimi kastediyorsun?

Bir hücrenin çapı 0,07 mm. DNA dahil hepsini ucuca eklersek 150 milyon km eder, Güneş ile dünya arası kadar!

Saniyede 2000 hücre ölüyor, günde 50 milyar.

Akyuvarlar saat başı yenileniyor; deri hücreleri her hafta. Beyin hücreleri onlarca yıl yaşayabilir ama vücut ortalama 15 yılda bir tamamen yenileniyor.

Vücudumun neresindeyim?

İnsanı kimyasal bir formül ile ifade edecek olsak:

İnsan = $7 \times 10^{25} \text{H}_2\text{O} + 9 \times 10^{24} \text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 + 2 \times 10^{24} \text{CH}_3(\text{CH}_2)_{14} + \dots$ yazabiliriz.

Zira birinci bileşik su ve ikincisi olan şeker vücudumuzda bol miktarda var.

Ancak bir yer solucanı veya bir gergedan da buna benzer bir formüle sahip. Nerede kaybettik insanın insanlığını? O halde analizi biraz daha ileri götürelim ve kimyasal bileşik değil değil atom bazında yazalım benzeri bir formülü:

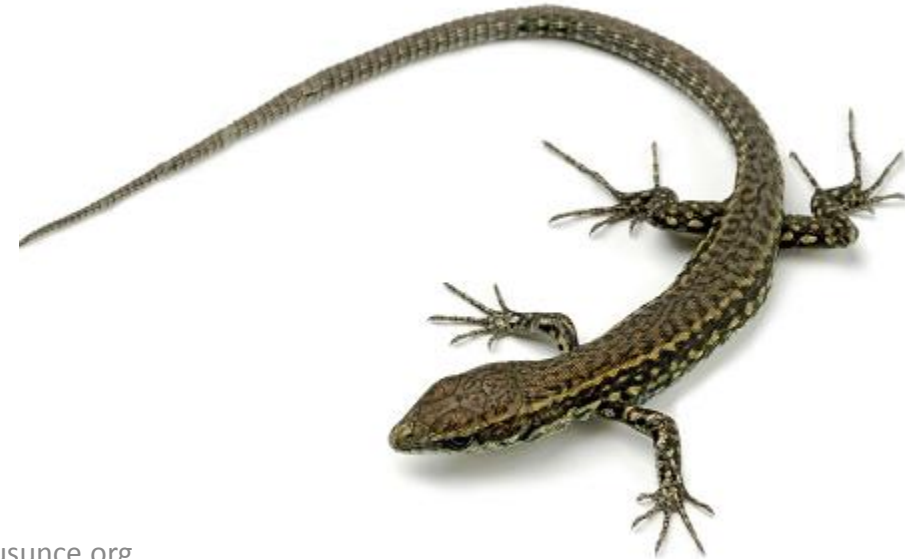
İnsan = $\text{H}_{15750} + \text{N}_{310} + \text{O}_{6500} + \text{C}_{2250} + \text{Ca}_{65} + \text{P}_{48} + \text{K}_{13} + \text{S}_{15} + \text{Na}_{10} + \text{Cl}_6 + \text{Mg}_3 + \text{Fe}_1 + \dots$

İnsan sadece atomlardan mı oluşur?

İnsan = $H_{15750} + N_{310} + O_{6500} + C_{2250} + Ca_{65} + P_{48} + K_{13} + S_{15} + Na_{10} + Cl_6 + Mg_3 + Fe_1 + \dots$

Bu kez bedenimizdeki kalsiyum, potasyum ya da demir gibi atomları daha net görebiliyoruz. Ama İnsan'a yaklaşmak şöyle dursun bir kamyon lastiğini ya da çöp torbasının kimyasal formülüne benzer bir şeye vardık neticede. Çünkü fosil yakıtlardan imal edilen cansız cisimler de karbon, hidrojen vb içeriyorlar bol miktarda. İnsanı ararken Can'ı ve Canlı'yı da kaybettik!

Parçalandıkça görünmez olan varlık: İnsan

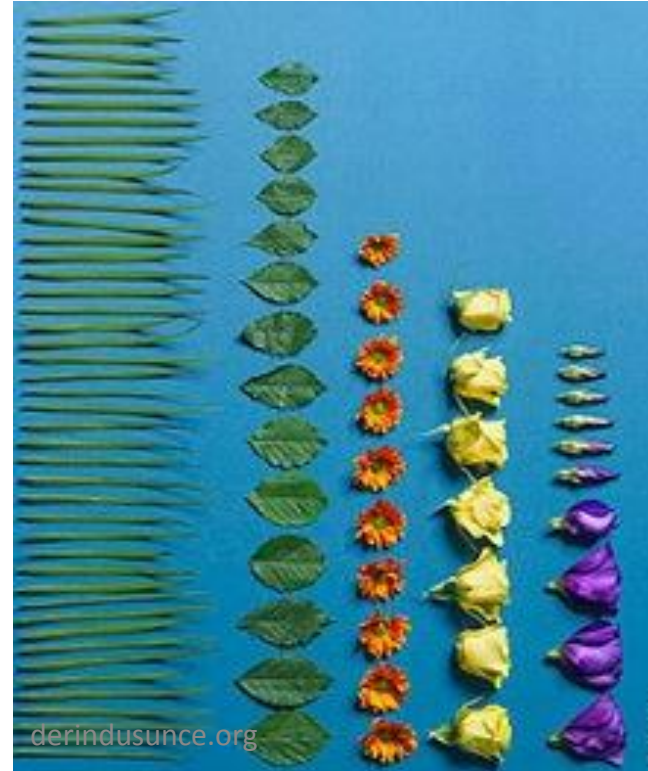
İnsan = H₁₅₇₅₀ + N₃₁₀ + O₆₅₀₀ + C₂₂₅₀ + Ca₆₅ + P₄₈ + K₁₃ + S₁₅ + Na₁₀ + Cl₆ + Mg₃ + Fe₁ + ...

Mehmet Âkif İstiklâl Marşı'nı nasıl yazdı? Şair önce bir "K" koymuş, ardından bir "O"... Eee? **İstiklâl Marşı = K+O+R+K+M+A+S+Ö+N+M+E+Z...** demek gibi bir şey bu. Gerçek şu ki kelimeler hatta duygular harften önce gelmiş. Savaşlar olmuş, insanlar ölmüş, şairin yüreği yanmış, kavrulmuş.

İstiklâl marşı = 30 tane "K" + 25 tane "O"...

Bütün parçaların toplamından fazladır

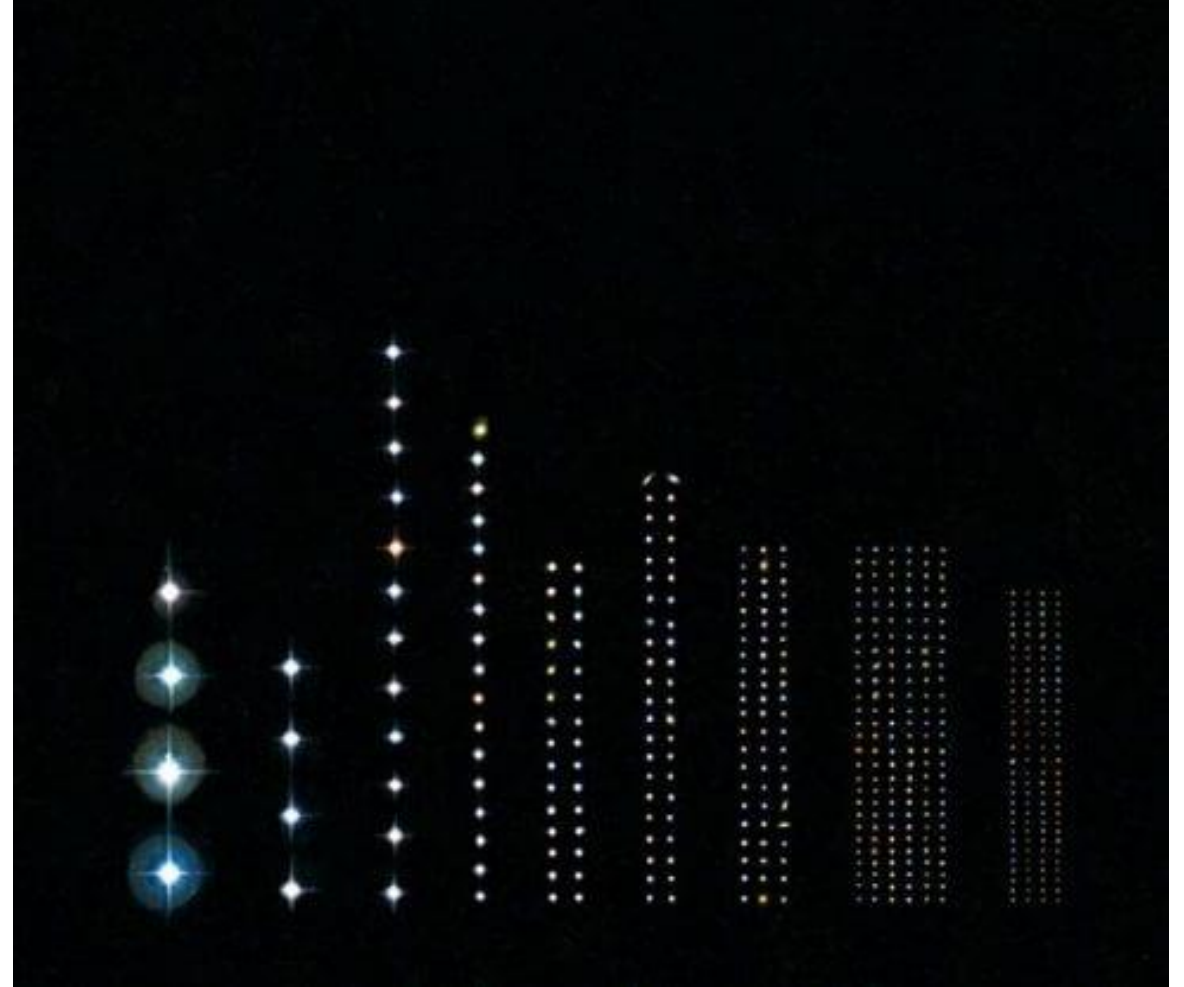
Bütün, parçaların toplamı, karışımı ya da bir ortalaması değildir. Çünkü meydana çıkan bütün hem kendi parçalarında bulunmayan bazı “yeni” vasıfları arz eder hem de parçalarda bulunan bazı vasıflar bütünde görünmez. Roman onu oluşturan binlerce harfin toplamından farklıdır. Hidrojen ve oksijen birleşip su olduklarında bu gazlarda görünmeyen vasıflar suda kendilerini gösterir. Ordu denilince akla gelen şey asker, araç ve silahlardan oluşan bir yığın değildir.

Kül-cüz münasebeti ya da tecelliyat

Kül-cüz münasebeti ya da tecelliyat

Marilyn Monroe

“..Sadece bir kaç kırık parçamız bir gün diğer insanların kırıklarına temas edecek. Gerçek bundan ibaret. Bir tek insanın gerçeği. Sadece “prezentabl” kırıklarımızı paylaşabiliriz. Bu yüzden hemen her zaman yalnızız [...] Neden olaylar gerçekten olmuyor da bir rol oynuyormuşum gibi geliyor? Neden bu işkenceyi hissediyorum? Neden kendimi diğer insanlardan daha az insan hissediyorum? Kendimi hep insan-altı bir varlık gibi hissettim...” (Marilyn Monroe’nun 1961’de psikanalist Ralph Greenson’a yazdığı mektuptan)

David Hume (1711-1776)

“Gemisi batmış, boğulmak üzere olan bir yolcuya benziyorum. Kimim? Bir hiç miyim? Hiç bir gerçekliğim yok. Diğer insanlardan tecrid olmuş durumdayım. Kaybolmuş. Ne mutlu ki doğa beni bu melankoliden çekip çıkarıyor ve tavla oynamaya itiyor... Bir kaç saat eğlencenin ardından bu düşüncelere geri dönecek olursam soğuk buluyorum onları ve yeniden içine girmeye gönlüm yok.”

David Hume (1711-1776)

A Treatise of Human Nature

*“Bu parça parça algıları sentezleyerek bir aynılık (**sameness**) oluşturuyoruz zihnimizde. Bütün yaptığımız benzerlik ve illiyetten istifade etmek. Benlik sadece hissedilen (**feeling**) ama 5 duyu ile algılanmayan bir şey. Netice olarak Benlik sözlerle ifade edilen zihni bir oluşum, bir ilişkidir. Bellek, kimliği (**identity**) üretmez, keşfeder. [...] İlliyet (**causality**) yani sebep-sonuç ilişkileri, determinizm ve kimlik insanların hayata tahammül etmek için ihtiyaç duyduğu vehimlerdir (**illusions**). Dil katılığı sebebiyle Varlık'ın değişimine rağmen aynı kalan hakikî Ben'i anlamaya engeldir.”*

Kimyayı Saadet , کیمیای سعادت H.499 / M. 1105 (Gazâlî Hazretleri)

“... Senin benliğinin hakikati, nasıl bu beden olur? Düşünürsen bilirsin ki, bugünkü vücudunun hücreleri, çocukluk zamanındaki hücreler değildir. Onların hepsi zamanla ortadan kalkmış, alınan gıdalardan yerlerine yenileri gelmiştir. O hâlde beden, aynı durumda kalmıyor, halbuki sen hep aynısın. Bu sebepten senin benliğin bedeninde değildir. Beden yok olursa olsun, sen her zamanki gibi zâtınla yaşarsın ...”

Uyku ve uyanıklığı nasıl ayırıyoruz?

“... Düşümde bir kelebektim. Artık bilmiyorum ne olduğumu. Kelebek düşü görmüş olan bir insan mıyım yoksa insan olduğunu düşleyen bir kelebek mi? ...” (Zhuangzi, M.Ö. 4.yy)

*« ... Uyanıklığı uyuyor olmaktan ayırt edebilmemi sağlayacak kesin bir belirtinin olmadığını da çok açık görmekteyim ... »
(Descartes, metafizik üzerine fikirler)*

Not: Mozart, Van Gogh, Hermann Hesse'in karısı...

İbn Sînâ, El-İşârât ve't-tenbîhât (الإشارات والتنبیہات)

“... Her ne kadar kendilerinin temsili hafızalarında sabit olmasa da uyuyan kişi bile uykusunda, sarhoş da sarhoşluğunda kendisinin varlığından tamamen habersiz değildir. Eğer sen zatını ilk yaratılışında sağlıklı ve akıllı bir yapıda vehmedersen ve onun bütünüyle parçaları birbirine bitişik olmayan bir konum ve yapı bütününde olduğunu ve organların birbirine değmeyip aksine ayrı ayrı durduğunu ve de yalıtılmış havada bir an asılı durduğunu varsayarak vehmedersen kendini her şeyden habersiz ancak varlığının sübûtundan haberdar olarak bulursun. [...] zatını neyle algılıyorsun? Zatını algılayan şey nedir? Sana göre algılayan, gözlemlerle seni bilinçlendiren beş duyundan biri midir? Yoksa aklın ve beş duyundan başka onunla bağıntılı olan bir kuvve midir? [...] Senden algılananın, gözünün cildinden algıladığı şey olduğu sonucunu mu elde ediyorsun? Hayır, zira sen ondan soyunduğunda ve cildin değiştiğinde yine sen, sen olarak kalırsın. [...] senden algıladığın senin sen olmanda zorunlu olarak bulunmayan **[?cevher değil araz?]**, kendini algılar halde algılamadığın şeylerden başka bir şeydir. Bu durumda senden algılanan hiç bir yönden duyu olarak algıladığın şeylerden değildir...”

Eşyanın hüviyeti ve Ernst Mach (Mektuplar)

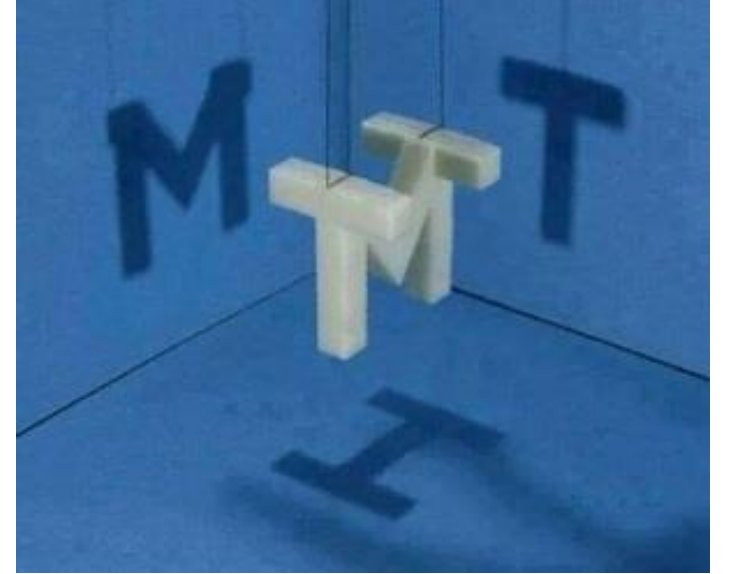
*“... Biz hiç bir zaman bir maddenin cevherini (alm. Substanz) algılamıyoruz. Hissettiğimiz sadece o cevherin vücudumuzla enerjetik etkileşimidir [...]‘**Benlik bilimsel olarak yoktur**’ derken onun insan algısında olduğunu, bütün tezahürlerde, hissettiğimiz her şeye nüfuz ettiğini söylemek istiyorum. Algıladığımız dünya cevher değil geçici bir hisler manzumesidir ki renklerden, çizgilerden ve seslerden ibaret. Gerçeklik sürekli değişim içinde. Sürekli renk değiştiren bir bukalemun gibi. Bizim Ben’liğimiz işte bu tecelliyat (alm. Phänomene) zemininde kristalleşiyor. Doğumdan ölüme kadar sürekli değişiyor ...”*

Mach sayısına adını veren Alman fizikçi. Akustik, optik, aerodinamik, hidrodinamik ve tıbbî fizyoloji sahalarındaki çalışmaları, Newton’un zaman-mekân tasavvuruna yaptığı itirazların Einstein’ın rölativite teorisini etkilemesi vs dikkate değer.

Tezahür (zuhur-u ilâhî) Théophanie θεοφάνεια ظهور إلهي

Ataullah İskenderi Hz. Hikem-i Ataiyye:

“... Hak c.c. varlıklarda zuhur etmeseydi, gözler onları göremezdi. Şayet sıfatları doğrudan görülseydi, varlıklar silinirdi. Hak Teâlâ perdelenmiş, mahcub değildir. O’nu görmekten perdelenmiş olan sensin. Şayet O’nu bir şey perdelemiş olsaydı kendisini perdeleyen şeyi örterdi. O’nu örten bir şey olsaydı varlığını çevirip sıkıştırırdı. Bir şeyi çevirip sıkıştırıran ise ona üstün, onun hakimidir ...”

İsmail Hakkı Bursevî Hz. Lübbü'l Lübb

“... Eğer bir insanın parmağı veya eli veya ayağı kesilse onda hiç bir eksiklik olmaz. Yine nasılsa o halde var olmaya devam eder. Bütün beden yok olsa bile insan yok olmaz. [...] Bir kimsenin kendi cisminde ve cesedinde irade sahibi olan cüz'î ruhuna nefs-i nâtıka derler. Ancak vahdet ehli katında nefs, ruh, kalb, akıl ve sırr tek şey kabul edilir. İnsanın nefs-i nâtıkası cisim ve cismanî değildir. Bununla beraber bedenin dahilinde ve haricinde tedbir ve tasarrufeder. [...] Bölünmesi ve parçalanması mümkün değildir. İnsanın elinden tutan, gözünden bakan, dilinden söyleyen, kulağından işiten odur. Bedende her cüzde bizzat ve bütünüyle mevcuttur ve bütün bedeni kuşatmış olmakla beraber ondan münezzehtir...”

Lübbü'l Lübb (Özün özü) İsmail Hakkı Bursevî Hazretlerinin **Fütuhât-ı Mekiyye** ve **Füsus-ül Hikem'den** (Muhyiddin İbn Arabî Hz) seçip şerh ettiği satırlardan oluşuyor.

Ludwig Wittgenstein, Tractatus Logico-Philosophicus

“... Fizikî dünyada neden metafizik bir özne yok? Hayatı yaşayan Ben’lik ile hayat arasındaki münasebet göz ile görüş alanı arasındaki ilişkiye benziyor. Gözü hiç bir zaman görmüyorsunuz ve görüş sahası içindeki hiç bir şey gören gözün neticesi değil. Yaşam tecrübesi de Ben’in varlığını ispat etmiyor. Ama kendini görmekten aciz bir göz olmadan görme tecrübesi olmayacağı gibi Ben’lik olmadan da yaşamı tecrübe etmek mümkün değil. Gözü göremiyoruz ama hiç kimse varlığından şüphe etmiyor. Gözü anlamak için görüş sahasına değil gözün nasıl baktığına bakmak gerekir ...”

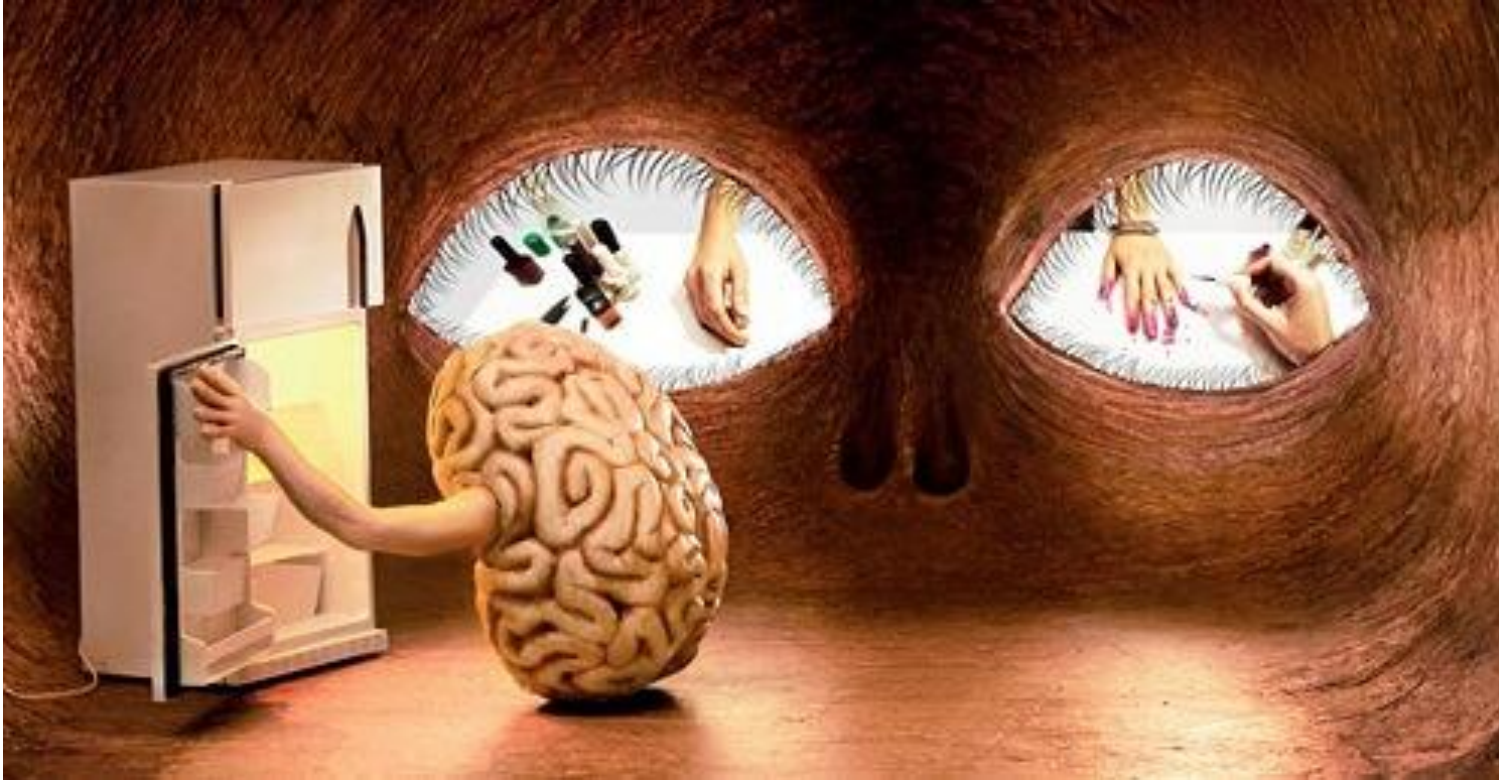

Ludwig Wittgenstein (Kesinlik Üstüne)

"... 'Biliyorum' demenin 'görüyorum' demeye benzer ve ona yakın, ilksel bir anlamı vardır. 'Odada olduğunu biliyordum, ama odada değildi' ifadesi şuna benzer: 'Onu odada gördüm, ama orada değildi.' 'Biliyorum' sözü benim ile önermenin anlamı arasındaki münasebeti değil, benimle bir olgu arasında ki ilişkiyi ifade etmesi gerekir. Böylece benim bilincim olguyu özümser ..."

Ludwig Wittgenstein (Kesinlik Üstüne - devam)

"... Dış dünyada olup bitenleri değil, yalnızca hislerin aktardıklarını bildiğimizi söyleriz. Dıştaki bir olayın bilgisinin resmi göze ve bilince yansıyan ışınlar yoluyla algılanır. Ancak o zaman, insanın bu yansıtmadan emin olup olamayacağı sorusu hemen ortaya çıkar. Ve bu resim gerçekte ne olduğunu değil bizim o bilgiyi nasıl tasavvur ettiğimizi gösterir ..."

Miřkatü'l Envar / Gazalî Hazretleri

- Göz kendini göremez**, akıl ise kendinden başkasını da, kendine ait özellikleri de idrak eder. [...] ayrıca kendisinin bilgi sahibi olduğunu idrak ettiği gibi kendinin bilgi sahibi olduğunu bildiğini, kendisinin bilgi sahibi olduğunu bilişini bildiğini... sonsuza dek idrak eder. Bu özellik cisimler vasıtasıyla idrak eden göz için tasavvur edilemez.
- Göz kendisine uzak ve çok yakın olan nesnelere göremez. Halbuki akıl için uzak ve yakın eşittir. Uzaklıkta semaların en yücesine çıkar, bir anda yeryüzünün en derin taraflarına iniverir. [...] aklın cisimler arası yakınlık-uzaklık anlamlarından münezzehe olduğu ortaya çıkar.
- Göz perde arkasındaki nesnelere göremez.** [...] Doğrusu hiç bir Hakikat akıldan gizlenemez. Göz nasıl kapaklarını kapatarak kendine bir perde oluşturursa akıl da bazı nitelikleri sebebiyle kendine bir perde oluşturur. [...]
- Göz nesnelere dış tarafını, en üstte bulunan yönünü görür, Hakikat'inden ziyade kalıplarını ve suretini idrak eder. Akıl ise nesnelere derinliklerine, sırlarına nüfuz eder. [...] **Akl bunların sebebini, gayesini, hikmetini ortaya çıkarır.**
- Göz varlıkların bir kısmını görür, akılla idrak edilenlerin tamamını, hislerle idrak edilenlerin de bir kısmını idrakten acizdir. Sesleri, kokuları, tatları [...] idrak edici kuvvetleri yani işitme, görme, koklama [...] kuvvetlerini idrak edemediği gibi ferahlık, sevinç, gam, hüzün, [...] gibi nefsanî sıfatları da idrak edemez. [...] Renkler ve şekiller alemini aşamaz. [...] **göz aklın casuslarından biridir.**
- Göz sonsuz olanı göremez.** Cisimlerin sıfatlarını görebilir. O cisimler ise sonlu olmaktan başka türlü tasavvur edilemez. Akıl bilinenleri idrak eder. [...] Akıl sayıları idrak eder. Bunun bir sonu yoktur.
- Göz büyüğü, küçüğü görür.[...] Akıl ise yıldızların ve güneşin yeryüzünden defalarca büyük olduğunu anlar. Göz yıldızları, önünde duran çocuğu hareketsiz görür. **Akl ise çocuğun büyüdüğünü, yıldızların her an büyük mesafeler katettiğini idrak eder.**

Laik Ben'lik ve vicdan

“... Hakim bey cinayeti ben işlemedim, geçen seneki Ben'di o. Kim bilir kaç hücrem öldü o günden beri; 4 defa berbere gittim; 50 defa tırnaklarımı kestim. Vücut aynı vücut değil ki, bulun eski Ben'i, atın hapse, ama beni rahat bırakın! ...”

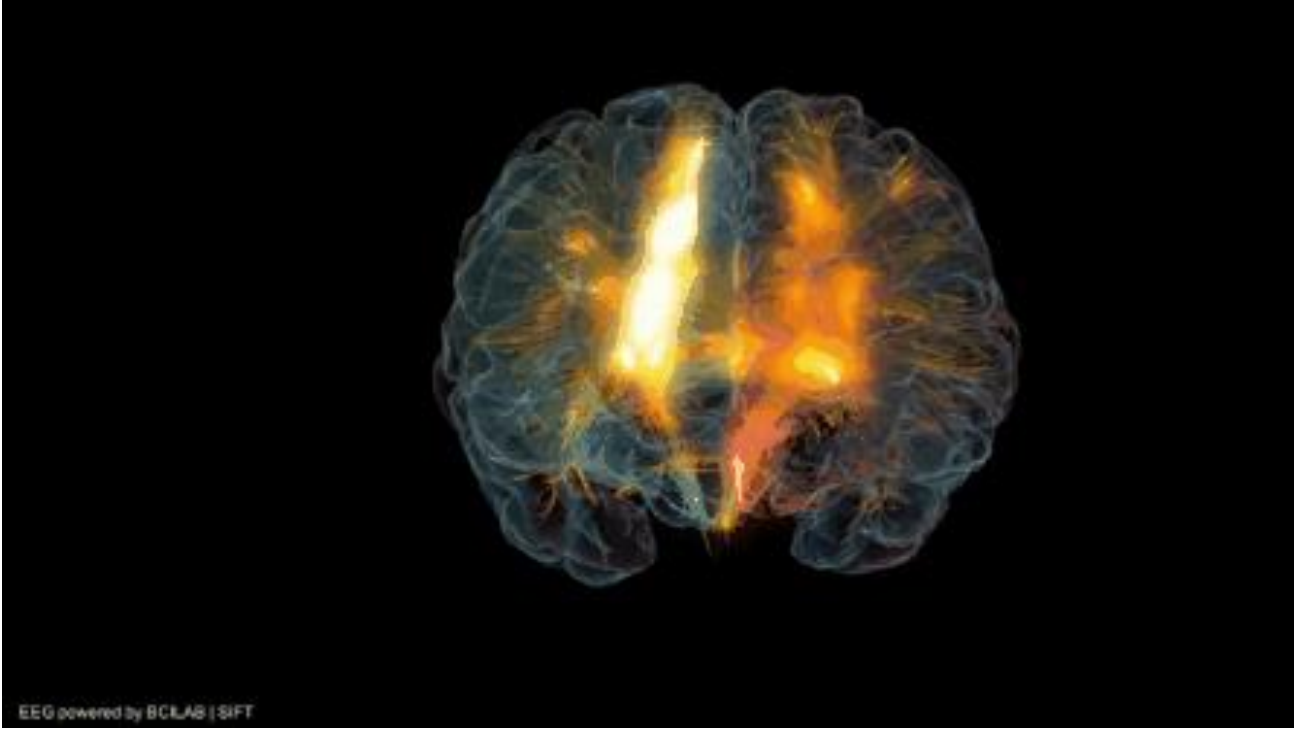

« ... Duvarda beyaz bir delik var. Ayna bu. Bir tuzak. Bu tuzağa düşeceğim, biliyorum. Düştüm işte. Aynada gri bir şey beliriyor. yaklaşıp bakıyorum, kurtaramıyorum kendimi. Yüzümün yansıması bu, yapacak işim olmadığı günlerde onu seyreder dururum. Gördüğüm bu yüzden, hiçbir şey anlamıyorum. Başkalarının yüzleri bir anlam taşıyor. Benimki öyle değil. Güzel mi yoksa çirkin mi, bunu bile söyleyemem. Çirkin galiba. Çünkü böyle olduğunu söylediler. Bana dokunan bu değil. Yüzüme böyle nitelikler verilebilmesine şaşıyorum aslında. Bir toprak parçasına ya da bir kayaya güzel ya da çirkin demek gibi bir şey bu ... » (Jean Paul Sartre, Bulantı)

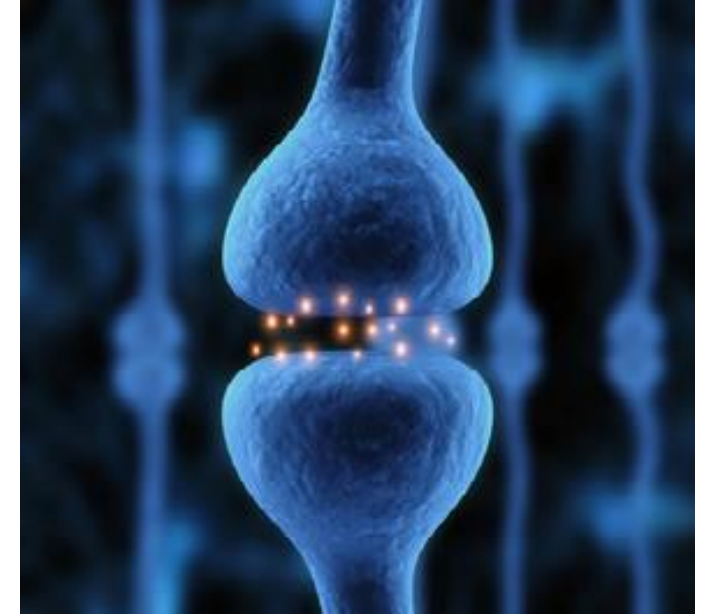
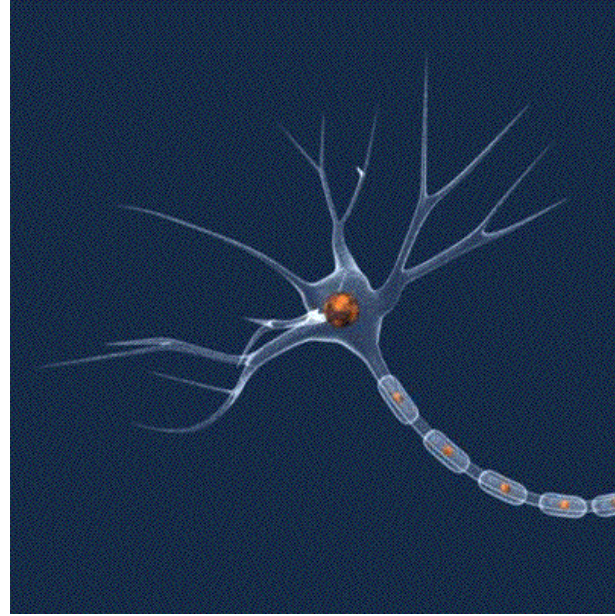
... ' Ben ' deyince bir boşluk duygusuna kapılıyorum. Öyle unutulmuşum ki, kendimi iyice hissetmek elimden gelmiyor. Benden kalan bütün gerçeklik, varolduğunu hisseden varoluş sadece. Yavaş yavaş, uzun uzun esniyorum. Kimse, hiç kimse için! Antonie Roquentin ne ki? Soyut bir şey o. Bilincimde kendimle ilgili ufacık, renksiz bir anı sallanıyor. Antonie Roquentin...Birden ' ben ' soluklaşıyor, soluklaşıyor, işte söndü... (Jean Paul Sartre, Bulantı)

« Ben » ve beyindeki hafıza

- Beyinde 14 milyar nöron ve 1 trilyon (1000 milyar) sinir bağlantısı var.
- Her bir nöron 25.000 nörona bağlanabilir.

Beynimin içinde miyim?

- 20 yaşını geçmiş bir insan 10.000 nöron kaybediyor. 40 yaşından sonra günde 50.000 kayıp.

Hayatımı kaybettim, yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur

- Barış Manço ölünce gazeteler şöyle yazdı: “**Barış Manço hayatını kaybetti.**” Yani anahtarlarını veya kredi kartını kaybetmiş gibi. Barış Manço’nun yok olduğu, hiç olduğu, dünyaya adeta hiç gelMEmiş gibi olduğu anlaşılmadı. Ölmüş olsa da Barış Manço hâlâ vardı. Hüviyetini değil sadece hayatını kaybetmişti.
- Ölenin hüviyeti, arzusu, serveti devletçe mu**h**a**f**a**z**a edilmese miras, vakıf gibi müesseseler ayakta kalabilir mi? (*Vakfe, ing/fr fondation, ing. understand...*)

Ben'lik hafızayı kaybederse?

Amour, 2012

Yönetmen: Michael Haneke

Başroller: Jean-Louis

Trintignant, Emmanuelle

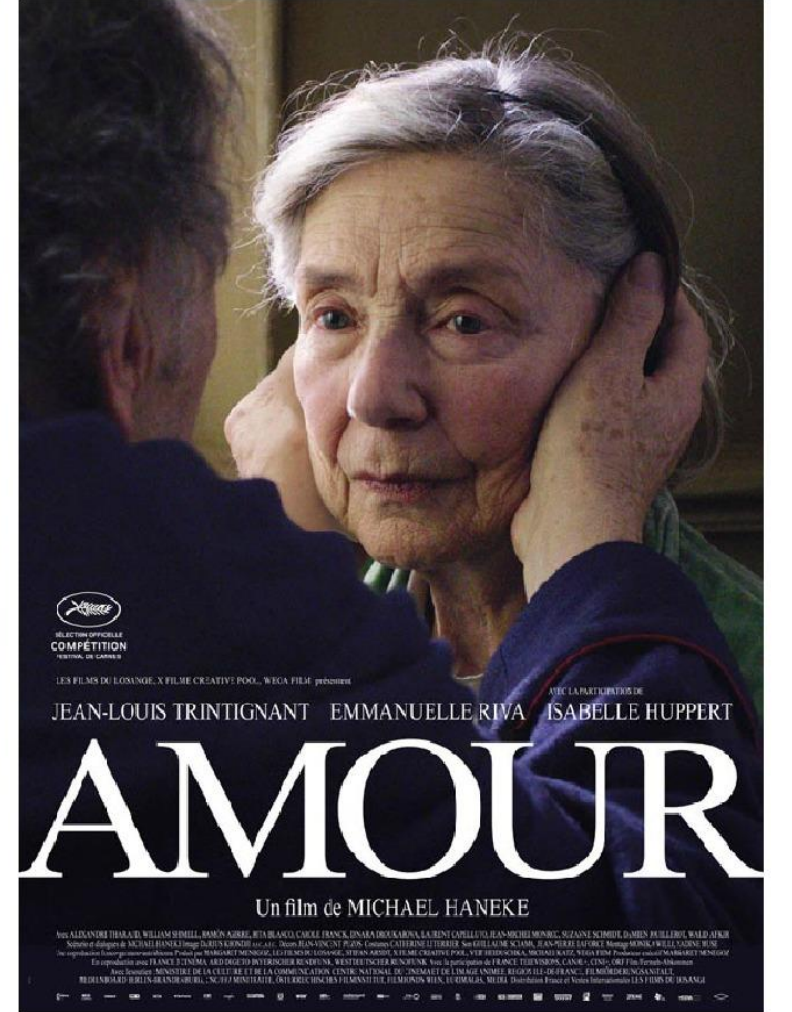
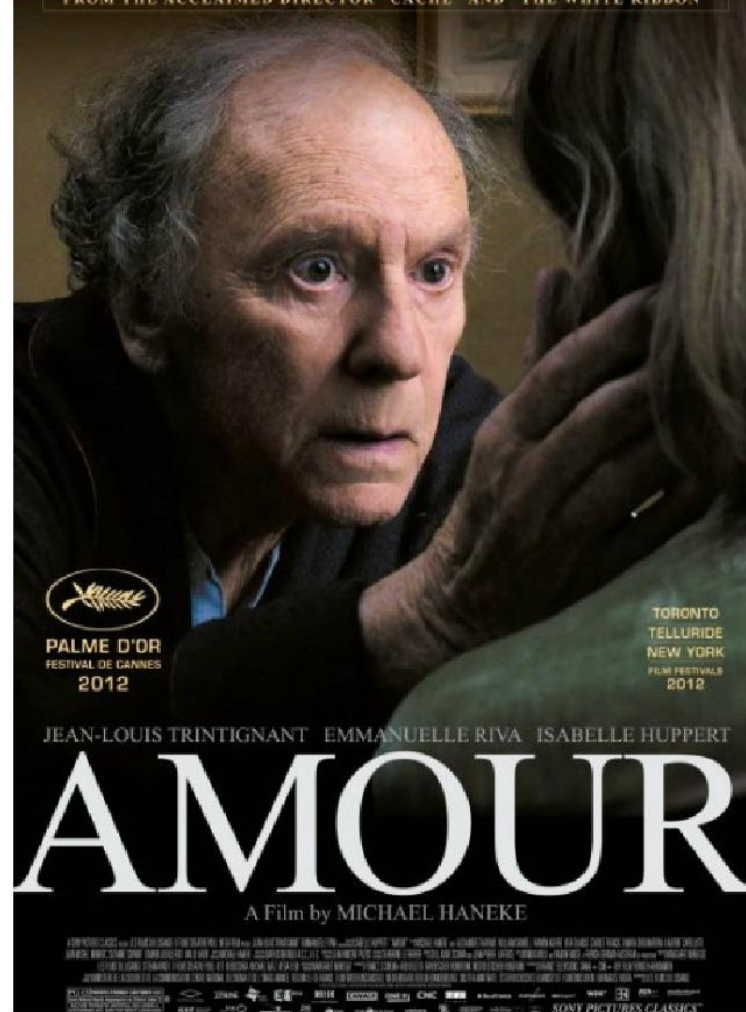
Riva, Isabelle Huppert

Konu: Hafızasını kaybeden

karısının gözlerinde kendi

hüviyetini arayan kocanın

çaresizliği

Elma çekirdeklerinin tadı - Katharina Hagen

“...Silmek, sıvazlamak... Bertha'nın elleri düz olan her şeyin üzerindeydi. Kendi vücudunun varlığından emin olmak, bir katılığı, bir direnci olduğunu hissetmek. Onunla cansız cisimler arasında bir fark olduğundan emin olmak. Ama bu aşama daha sonra geldi. Önceden bütün bu yüzeyler küçük kâğıt parçalarıyla kaplıydı: blok not sayfaları, kasa fişleri, alış-veriş listeleri, yol tarif eden kâğıtlar, büyük harlerle yazılmış emirler... **“Salı yumurta al, Anahtar Madam Mahlstedt”**. Sonra Bertha Harriet'e soruyordu: “Anahtar Madame Mahlstedt” Ne demek? Ben mi ona anahtar vereceğim yoksa o mu bana? [...] Bertha artık kaç yaşında olduğunu bilmiyordu. Vereceği cevap o günkü havasına göre değişirdi. Kızı Harriet'e “Anna” diyorsa 8 yaşında olabilirdi. Vefat etmiş olan kocasının işten dönüp dönmediğini soruyorsa 30'larında... Kim Zaman'ı unutursa yaşlanması da durur. Zaman'ı yener Unutmak, hafızanın düşmanı. Çünkü Zaman bütün yaraları iyileştirebiliyorsa Unutmak sayesinde yapabilir bunu...” (Le goût de pépins de pomme)

Hafıza Ben'i kaybederse?

« The Net » (1995)

Yönetmen: Irwin Winkler

Başroller: Sandra Bullock, Jeremy Northam, Dennis Miller.

Konu: Mafyaya yardım etmeyi reddeden bir bilgisayar programcısının bütün bilgileri değiştirilir. Banka kartı iptal, işyerine giremez, polis dosyalarında “silahlı ve tehlikeli” olarak fişlendiği için güvenlik kameraları yerini her an polise bildirir.

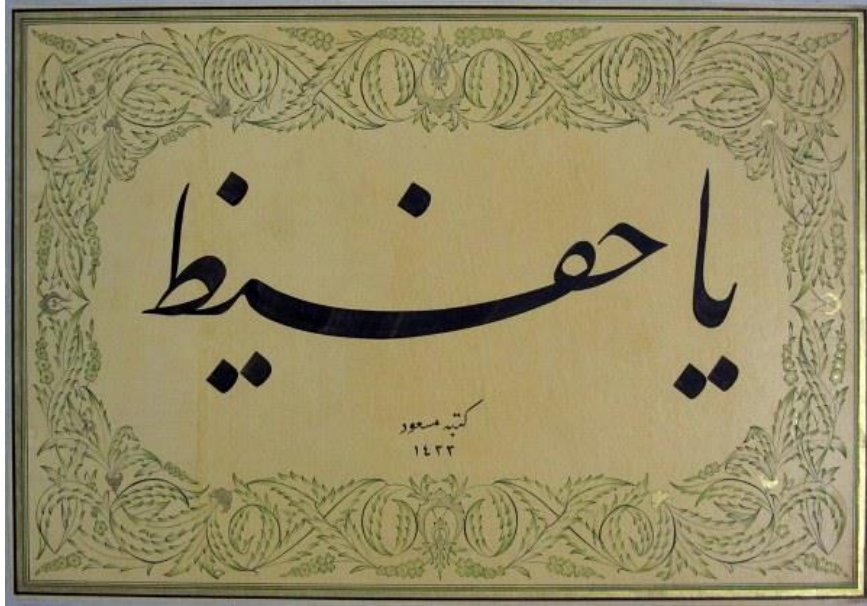

Cevher Nedir?

- **İslam düşünürlerine göre** cevher ya kendi özünden dolayı, kendi başına varolan. Kendi zatından dolayı varolan, varolması için hiçbir şey gerekmeyen varlık elbette başlangıçsız olur zira varlığı için bir ilk sebep gerekmez. (HAYY, KAYYUM, HAFIZ, BÂKİ, EVVEL,...)
- **John Locke:** *"Niteliklerin yalnız başlarına var olmakta devam etmelerini kavrayamıyoruz. Zorunlu olarak bunlara destek olan başka bir şeyin var olması gerektiğini düşünüyoruz. Destek olan bu şeyin de birçok nesnelere bulunduğunu varsayıyoruz, işte bu ortak desteğe cevher adını veriyoruz..."*
- **Descartes:** *« Cevheri düşündüğüm zaman, var olmak için kendinden başka hiçbir şeyin varlığına muhtaç olmayan bir şeyi düşünüyorum. Açık söylemek gerekirse böyle olan yalnız Tanrı'dır."*
- **Spinoza:** *« Cevher sözcüğünden, kendiliğinden ve kendisi için var olanı anlıyorum. Bu kavramın meydana gelmesi için başka bir kavrama ihtiyaç yoktur..."*

كُلِّ شَيْءٍ حَفِيزٌ

... kulli şey'in hafîz(hafîzun)

لَا مَوْجُودَ إِلَّا اللَّهُ

la mevcude illallah

El Hafız: Gözetici, koruyucu, muhafaza eden, koruyup saklayan, yapılan bütün işleri tafsilatıyla saklayıp hıfzededen, her şeyi afet ve belalardan koruyandır

Hicr 9

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

İnnâ nahnu nezzelnâz zikre ve innâ lehu le hâfizûn(hâfizûne).

Şüphesiz o Zikr'i (Kur'an'ı) biz indirdik biz! Onun koruyucusu da elbette biziz.

Hûd 57

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّونَهُ شَيْئًا إِنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيفٌ

Fe in tevellev fe kad eblagtukum mâ ursiltu bihî ileykum, ve yestahlifu rabbî kavmen gayrakum, ve lâ tedurrûnehu şey'â(şey'en), inne rabbî alâ kulli şey'in hafîz(hafîzun).

“Eğer yüz çevirirseniz; bilin ki ben, benimle gönderileni size tebliğ ettim. Rabbim (dilerse) sizden başka bir kavmi sizin yerinize getirir ve siz O'na bir zarar veremezsiniz. Şüphesiz Rabbim, her şeyi koruyup gözetendir.”

Şerhu Esmâillâhi'l-Hüsnâ, Sadreddin Konevî Hazretleri

EL METÎN, sf. 161

Mânâlardaki **MeTaNet** cisimlerdeki kesiflik gibidir. HAKK'ın metanetinin bir yönü O'nun ALLAH ismini lafızda veya yazıda başka birinin kendisiyle isimlenmesinden korumuş (mu**HaFaZa** etmiş) olmasıdır. Böylece bu isimden ebedi olarak sadece HAKK'ın hüviyeti (kim?liği, =identity, AYNI-lığı) anlaşılır. Binaenaleyh, HAKK'a bu isimden başka daha iyi bir delîl yoktur, bunun yegâne istisnası insân-ı kâmilidir. Çünkü insân-ı kâmil ALLAH'a bu kelimedenden daha iyi delâlet eder.

Bu nedenle HAKK insân-ı kâmili “kelime” diye isimlendirmiştir. Buna göre ALLAH'ın kelimesi ancak insân-ı kâmil ile konuşur (**NuTuK** eder); buna karşın insan kelimesi ise kendiliğiyle konuşur. Şu halde insan kelimesi HAKK'ın hüviyetine delalet eden en güçlü delîldir. Hz. Peygamber (S.A.V) şöyle buyurmuştur: *“ALLAH'ın velileri görüldüklerinde ALLAH'ın hatırlandığı kimselerdir.”*

Ganiyy-i Muhtefî

<http://www.ganiyyimuhtefi.com/>

"Bir parçacık balmumu: özel kokusu olan,
Yumuşakça ve sarı, hem kolayca yoğrulan

Bir cisimdir ki sonlu, sınırlı hacma mâlik;
Onu emrâza karşı eczâ da kılmış **Hâlik**.

İyice civıklaşır ısıtırsan sen bunu,
Hacmı artar, aklaşır rengi de enikonu.

Görünüş de değişir değişince tüm a'râz;
Ama, hüviyyet için, bu aslâ olmaz maraz.

O, hüviyyeti mahfûz, gene bir balmumudur.
Biraz daha ısıtsan bir sıvı eder sūdûr.

Buharlaşır, daha çok ısıtsan: sıvı kalmaz.
Buhar hâlinde bile hüviyyet tâdil olmaz.

Buna benzer bir misâl için düşün insanı!
Yaşlansa, hasta olsa ya da azalsa kanı,

Ameliyât da olsa, hattâ taşısın protez,
İnsanlığı değişmez! Elhak, muhkemdir bu tez!

Şu hâlde a'râz ile hüviyyet ayrı şeymiş.
A'râzın gizlediği hüviyyeti kim bilmiş?

Bir şeyin a'râzı çok ama hüviyyeti bir!
Bunu idrâk etmeli olmadan mütekebbir.

Mâdem ki bu a'râzın ardında hüviyyet var,
Ve a'râz perdeleri olmakta sana duvar,

Bir kere de sormalı: "Görünen bu âlemin
Nedir ki hüviyyeti ve dayandığı zemin?"